

Ingen råddenskab her!

Ungdomsskoler i udkantskommuner har det godt, trods svære odds

Af Bjarne Mouridsen

Ét er tal, noget andet virkeligheden, som den opleves rundt om i kommunerne. Vi har kontaktet tre af de ungdomsskoler, der er placeret i de såkaldte udkantskommuner. Og her genkendes tallene ikke helt, og i al fald er der ingen, der bryder sig om, at blive kaldt en rådden banan!

- Jeg føler mig i al fald ikke som en rådden banan, lyder det kontante svar fra ungdomsskoleleder Anette Bjørndal i Thisted Ungdomsskole.

- Jeg frygter, at den type af udsagn er med til at forværre tilstanden, da de kan skabe et forvrænget billede af udkantskommunerne, supplerer kollega Jørn Larsen fra Lolland Ungdomsskole.

Færre børn

Lolland Ungdomsskoler har da også registreret en stigning i antallet af elever fra kommunesammenlægning til i dag, selv om kommunens samlede indbyggertal er faldet, oplyser Jørn Larsen.

I Ringkøbing-Skjern kan man tilsvarende registrere et fald i antallet af børn og unge – især i folkeskolens mindste klasser, hvilket jo om nogle år også vil påvirke ungdomsskolens rekrutteringsgrundlag.

Samtidig ses også en tendens til, at den gennemsnitlige ungdomsskoleelev bliver yngre og yngre – en tendens, der har været gældende generelt i ungdomsskolen de senere år.

Iværksætter er vejen

Så selv om al tale om råddenskab afvises, må ungdomsskolelederne altså indrømme, at alt ikke er fryd og gammen.

- Krisen har været hård ved mange såvel små som større virksomheder - herunder også landbruget og fiskeriet, så mange fa-

Jo, måske har kommunerne i udkantsdanmark det svært. Men der er nu ingen af ungdomsskolerne, der føler sig som rådne bananer.

milier er berørte, lyder det fra ungdomsskoleleder John Jensen i Ringkøbing-Skjern.

Men er der krise i de traditionelle erhverv, må man nytænke. Og det gør man i det vestjyske:

- Statistikken viser, at arbejdsstyrken i vores del af landet er meget fleksibel og

omstillingsparat, så en stor del af de fyrede kommer i beskæftigelse i løbet af få måneder. Iværksætter, kreative hoveder, gode idéer er i højsædet. I ungdomsskolen etablerer vi undervisningsforløb og projekter, som ansporer unge til iværksætter og styrkelse af „det innovative gen“, siger John Jensen.

Satser decentralt

Nytænkning og nye samarbejder, synes således at være på dagsordenen – og det med kommunal opbakning.

- Vi møder stor velvilje fra politisk side til at få lov til nogle ting. Og så har vi etableret nye samarbejder – fx med musikskole og motionscentre, hvor ungdomsskolen laver introduktionskurser med de private udbyderes opbakning, siger Anette Bjørndal.

En anden tendens er at satse decentralt. I Thisted prøver de således at lægge aktiviteter ud på skolerne frem for at samle dem centralt et sted.

- I de år jeg har været ungdomsskoleleder, har jeg kunne se, at vi har fået færre og færre traditionelle ungdomsskolehold. I stedet tilbyder vi andre aktiviteter eller traditionelle aktiviteter på en anden måde – nemlig i form af aktivitetsaftener i nærområdet. Altså en eller to aftener med én aktivitet ét sted frem for et hold centralt i en hel sæson, forklarer Anette Bjørndal.

Samlet og spredt

Det samme gør sig gældende på Lolland.

- Der er politisk og administrative opbakning til, at vi som udgangspunkt arbejder decentralt, hvor det overhovedet er muligt. Det indebærer, at vi arbejder målrettet på at oprette almenundervisning og klubber spredt i hele kommunen, siger Jørn Larsen.

Og heri er John Jensen enig:

- Ved etableringen af Ringkøbing-Skjern Ungdomsskole var det lysende klart, at vi skulle samle administrationen og visse ledelsesmæssige funktioner, men at vi skulle agere og være synlige decentralt.

Afstande

At der satses decentralt har selvfølgelig noget med afstande og transporttid at gøre. Generelt tales der i ungdomsskolekredse om, at 30-40 minutters transporttid er det maksimale, inden frafaldet truer. Men i Vestjylland er de nu vant til store

afstande, så her kan de unge godt have endnu længere vej.

- Vi har mange elever i ungdomsskolen og medlemmer af vores fem åbne ungdomsklubber, som befordres 45-60 minutter for at komme til ungdomsskole - og ditto hjem igen. Hos os er en aften i ungdomsskolen således en helaftensforestilling fra typisk kl. 18.00-22.30, forklarer John Jensen.

Busdrift under pres

Men samtidig fastslår han dog, at det er vigtigt, at der er transportmuligheder til stede, selv om mange er selvhjulpne.

- God kollektiv befordring af eleverne er af vital betydning for god tilslutning til vo-

„God kollektiv befordring af eleverne er af vital betydning for god tilslutning til vores undervisning og klubdrift“

res undervisning og klubdrift. Dét budskab er forstået og efterfølgende budgetsat af vores byråd. Så selv om den lokale kollektive trafik har været under pres, opretholdes der et fornuftigt serviceniveau i forhold til befordring af ungdomsskoleelever. Al transport indenfor kommunen er gratis for alle skolesøgende børn og unge, hvilket også gælder ungdomsuddannelserne, siger han.

På Lolland er man også vant til store afstande, lyder det fra Jørn Larsen, som dog er bekymret for fremtiden:

- Vi er en kommune med store meget tyndt befolkede områder, hvor den kollektive trafik er kostbar og under pres. I samme områder bor en del elever med

markante behov for deltagelse i aktiviteter som vores og foreningslivets, siger han med en henvisning til, at udkantkommunernes billige huspriser samtidig tiltrækker bestemte sociale lag.

Satser på kvalitet

De tre ungdomsskoleledere er enige om, at få det bedst mulige ud af de givne vilkår. Kniber det med kvantiteten, kan der også satses på kvaliteten.

- Vi har sat kvalitetsmæssige mål frem for kvantitative. Vi gør en stor indsats for at rekruttere de elever, der har mest behov for at spendere deres fritid i ungdomsskolen. Det kan være de stille piger og de bøvlede, som sammen med en majoritet af velfungerende og trendsættende jævnaldrende danner en solid basis for vores almene ungdomsskole og vores mange klubaktiviteter, siger John Jensen, som rent faktisk ser optimistisk på fremtiden.

- Vi ser lyst på fremtiden. Ungdomsskolen er toneangivende på en række områder og er blevet mere synlig efter sammenlægningen i 2007. Vi driver heltidsundervisning og SSP, er med i planer omkring 10. klassecenter osv. Samtidig oplever vi stigende involvering fra de unges side.

Brug for udligning

Samme optimisme gør sig ikke helt gældende på Lolland:

- Så længe kommunerne er under det økonomiske pres, som de er i dag, frygter jeg, at også vores kommune tvinges ud i nogle meget vanskelige prioriteringsopgaver. Opgaver, hvor den politiske og administrative forståelse for, at forebyggelse er bedre end helbredelse kommer under pres, siger Jørn Larsen og fortætter.

- Såfremt der fra centralt hold ikke sker en udligning således, at man accepterer, at servicen i tyndtbefolkede områder er dyrere end i tæt befolkede områder, vil den nedadgående negative spiral fortsætte.